

POSTANOWIENIE

Dnia 9 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej,
na posiedzeniu w dniu 9 lipca 2026 r.,
w sprawie sędziego Sądu Rejonowego w [...] - X. Y.
w przedmiocie rozpoznania zażalenia pełnomocnika wnioskodawcy na
uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2023 r., sygn. I ZI 12/23 o
odmowie udzielenia zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej
sędziego Sądu Rejonowego w [...] X. Y. za czyny opisane we wniosku z dnia 9
stycznia 2023 r.;
wniosku adwokata M. R. – pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego
subsidiarnego SSR X.1 Y.1 o wyłączenie SSN Marka Dobrowolskiego od
udziału w rozpoznaniu sprawy o sygnaturze II ZO 88/25,

postanowił:

**uwzględnić wniosek i na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw.
z art. 42 § 1 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji
o Ochronie Praw Człowieka wyłączyć sędziego Sądu
Najwyższego Marka Dobrowolskiego od udziału
w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZO 88/25**

UZASADNIENIE

Uchwałą z dnia 14 listopada 2023 r., sygn. I ZI 12/23, Sąd Najwyższy odmówił udzielenia zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego w [...] X. Y. za czyny opisane we wniosku z dnia 9 stycznia 2023 r. Zażalenie na uchwałę złożył pełnomocnik wnioskodawcy sędziego X.1 Y.1 Sprawa ta została zarejestrowana w repertorium Izby Odpowiedzialności Zawodowej pod sygn. II ZIZ 36/23, a do jej rozpoznania został wyznaczony następujący skład: SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący), SSN Marek Dobrowolski (sprawozdawca) i SSN Marek Siwek.

Pismem z dnia 19 lutego 2026 r. pełnomocnik wnioskodawcy „zasygnalizował”, że w stosunku do SSN Marka Dobrowolskiego zachodzą podstawy do jego wyłączenia z mocy samej ustawy, tj. w trybie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., o czym ten sędzia powinien zawiadomić przez złożenie oświadczenia przewidzianego w art. 42 § 2 k.p.k. (pkt 1 wniosku). W przypadku nieuwzględnienia powyższej sygnalizacji i braku złożenia przez ww. sędziego stosownego oświadczenia autor wniosku sformułował ewentualny wniosek o wyłączenie SSN Marka Dobrowolskiego na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. (pkt 2 wniosku), a w sytuacji powyższego nieuwzględnienia wniosek o wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. (pkt 3 wniosku).

Pełnomocnik wniósł jednocześnie o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów uzasadniających wyłączenie SSN Marka Dobrowolskiego od rozpoznania sprawy, m.in. z:

1. wydruku uchwały nr 331/2018 Krajowej Rady Sądownictwa z 28 sierpnia 2018 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na dwadzieścia stanowisk sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (M.P. z 2018 r. poz. 633) o Krajowej Radzie Sądownictwa,
2. wydruku postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 10 października 2018 r. nr 1130.48.2018 o powołaniu do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego (M.P. z 26 października 2018 r. poz. 1029),

3. postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z 27 września 2018 r., sygn. akt II GW 28/18,
4. wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 21 września 2021 r., sygn. akt II GOK10/18.

Jednocześnie autor wniosku podkreślił, iż w świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22, „na wypadek nieuwzględnienia wniosków” powyższe powinny zostać rozpoznane przez skład sądu bez udziału sędziów znajdujących się w identycznej sytuacji prawno-ustrojowej jak sędzia, a zatem przez skład bez udziału sędziów powołanych w wyniku postępowania przed KRS ukształtowaną na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. Dodatkowo, z najdalej posuniętej ostrożności procesowej zasygnalizował również że Wnioski Ewentualne I i II powinny zostać rozpoznane przez Izbę Karną Sądu Najwyższego a nie zaś przez Izbę Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego („IOZ SN”), ani też przez Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego („IKNiSP SN”), które nie posiadają kompetencji do rozpoznawania spraw dotyczących wyłączenia sędziego z powodu niespełniania gwarancji rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Wniosek pełnomocnika X.1 Y.1 o wyłączenie SSN Marka Dobrowolskiego od rozpoznania sprawy II ZO 88/25 jest zasadny i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. W niniejszej sprawie niewątpliwie mamy do czynienia z taką sytuacją. Odwołując się do utrwalonego już orzecznictwa Sądu Najwyższego, wskazać należy, że wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. winno nastąpić nie tylko w sytuacji, gdy istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, ale również wówczas, gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art.

6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka (EKPC) i uznania, że taki skład orzekający nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: dnia 13 października 2021 r., sygn. II KO 30/21, dnia 6 września 2022 r., II KK 44/21, czy z dnia 28 września 2022 r., IV KK 333/22).

Mając powyższe na uwadze, słusznie podnosi wnioskodawca, że okoliczności związane z uzyskaniem statusu sędziego Sądu Najwyższego przez Marka Dobrowolskiego w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa w składzie ukształtowanym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r., a więc w trybie w jakim powołano sędziów Izby Dyscyplinarnej, prowadziłyby, gdyby wskazany sędzia zasiadał w składzie rozstrzygającym sprawę, nie tylko do naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ale także do przyjęcia, że sąd z udziałem tego sędziego byłby sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Taka konkluzja wynika przecież wprost z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 oraz uchwały połączonych trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-41 10-1/20, OSNKW 2020, z. 2, poz. 7), która z uwagi na nadanie jej statusu zasady prawnej, wiąże wszystkie składy Sądu Najwyższego (por. np. postanowienia SN z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 29 września 2021 r., V KZ 47/21 i z dnia 21 stycznia 2022 r., III CO 6/22).

Nie bez znaczenia na ocenę wniosku ma również fakt, że SSN Marek Dobrowolski jest sędzią Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, co do której zachodzi szereg wątpliwości prawnych.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[M. T.]

[r.g.]

